

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 395/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, právne zastúpenej spoločnosťou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Sýkora, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžfk 66/2017 z 18. apríla 2018 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 S 67/2017-173, 6 S 93/2017, 6 S 94/2014 z 13. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2018 doručená sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžfk 66/2017 z 18. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 S 67/2017-173, 6 S 93/2017, 6 S 94/2014 z 13. júla 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ uzavrel v zmysle § 15 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci“) 5. januára 2010 s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), zastúpeným Výskumnou agentúrou ako sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom, zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 049/2009/2.1/OPVaV, na základe ktorej mu bol schválený a následne poskytnutý nenávratný finančný príspevok v celkovej výške 2 636 453,87 € na účely realizácie projektu „*Budovanie infraštruktúry v centre excelentnosti SEPO-II*“ [kód ITMS: 26220120039 (ďalej len „projekt“)].

3. Sťažovateľ na účely realizácie projektu zadal nadlimitnú zákazku na zabezpečenie dodávok tovaru s názvom „*Spotrebný materiál pre biomedicínsky výskum*“ (ďalej len

„zákazka“) a vyhlásil ju v súlade s postupom pre zadávanie zákaziek vo verejnej súťaži podľa § 51 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), a to zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania na predmet zákazky vo Vestníku verejného obstarávania č. 221/2012 z 19. novembra 2012 pod zn. 13859-MST a v Úradnom vestníku Európskej únie č. 2012/S 223-367459 z 20. novembra 2012. Vyhláseniu verejného obstarávania predchádzalo uverejnenie predbežného oznámenia o zákazke podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o verejnom obstarávaní vo Vestníku verejného obstarávania č. 172/2012 zo 7. septembra 2012 pod zn. 10456-POT a v Úradnom vestníku Európskej únie č. 2012/S 173-285921 z 8. septembra 2012 s dátumom odoslania predbežného oznámenia na uverejnenie 5. septembra 2012.

4. Na základe výsledkov administratívnej kontroly zadávania nadlimitnej zákazky boli Výskumnou agentúrou, ktorá je sprostredkovateľským orgánom pod ministerstvom ako riadiacim orgánom pre operačný program Výskum a vývoj, vydané správne akty – správa o zistenej nezrovnalosti č. N21500134/S03, N21700132/S01, N21700133/S01 z 25. januára 2017, žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov č. 26220120039/Z03/01, 26220120039/Z04, 26220120039/Z05 z 25. januára 2017 a aktualizácia správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov projektu 26220120039 č. P 1166/2017-073 z 8. februára 2017 (č. záznamu: A 988/2017-072) a z 25. januára 2017 [č. záznamu: A 695/2017-062 (ďalej len „správne akty“)].

5. Sťažovateľ sa ako žalobca na základe žaloby z 24. marca 2017 proti ministerstvu a Výskumnej agentúre domáhal preskúmania zákonnosti uvedených správnych aktov, ako aj postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, v konaní na krajskom súde sp. zn. 6 S 67/2017, 6 S 93/2017, 6 S 94/2014.

6. Krajský súd svojím napadnutým uznesením v celom rozsahu odmietol žalobu a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania.

7. Krajský súd žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Správny súdny poriadok“ alebo „SSP“) ako neprípustnú odmietol s odôvodnením, že žaloba *„smeruje proti opatreniam predbežnej povahy, ktoré nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach žalobcu.“*. Krajský súd dospel k záveru, že správne akty ani iné materiály z vykonanej administratívnej kontroly postupu zadávania zákazky samy osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov sťažovateľa, keďže nie sú konečným rozhodnutím správneho orgánu – individuálnym správnym aktom, ktorým sa rozhoduje o právach a povinnostiach sťažovateľa, ale iba opatrením predbežnej povahy.

8. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote v zmysle poučenia súdu kasačnú sťažnosť, na základe ktorej žiadal, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Najvyšší súd ako kasačný súd napadnutým uznesením, doručeným sťažovateľovi 10. mája 2018, zamietol kasačnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov konania.

10. Najvyšší súd v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia argumentoval, že podľa § 7 SSP *„správne súdy nepreskúmajú...“*

e) rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania...

h) rozhodnutia, opatrenia, rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny, personálne rozkazy a disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.

Podľa § 14 ods. 18 zákona o pomoci a podpore, rozhodnutia vydané v konaní podľa tejto časti zákona nie sú preskúmateľné správnym súdom.

Najvyšší súd prostredníctvom svojej rozhodovacej činnosti už riešil spory týkajúce sa právomoci správneho súdu vykonať súdny prieskum napadnutého úradného listu - Správy o zistenej nezrovnalosti, vrátane Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov (napr.

v konaniach sp. zn. 1Sžfk/54/2017, 3Sžfk/50/2017, 1Sžfk/48/2017, 1Sžfk42/2017, 6Sžfk/38/2017, 5SSžfk/34/2017 a iné). Zároveň vo svojej rozhodovacej činnosti neustále poukazuje na nutnosť dodržiavať zásadu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky), t. j. že v obdobných veciach je možné sa od predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu meritórne odchýliť iba, ak sa podstatne zmenili skutkové okolnosti a právny základ pre vyhlásenie súdneho rozhodnutia. Navyše s princípom právnej istoty je tesne spojená kontinuita právnych názorov súdov na riešenie obdobných vecí.“.

11. Najvyšší súd sa stotožnil s právnym názorom vysloveným inými senátmi najvyššieho súdu v obdobných veciach a poukázal najmä na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžfk 38/2017 z 27. októbra 2017 v rozsahu bodov 66 až 74, podľa ktorého:

«... Rozsah preskúmvacej činnosti súdu v správnom súdnictve je vymedzený tak, že preskúmvaniu podliehajú zásadne všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa rozhodlo o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Predmetom preskúmania musí byť právoplatné rozhodnutie ako výsledok určitého postupu správneho orgánu.

... Ďalšou podmienkou je, že fyzická osoba alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že bola ukrátená na svojich právach. Súdna prax trvá na tom, že k ukráteniu musí dôjsť na subjektívnych právach žalobcu. Pojem „svojich právach“ treba vysvetľovať reštriktívne. Musí ísť o práva, a nie o záujmy alebo oprávnené záujmy. Toto subjektívne právo sa opiera alebo vychádza zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

... Vylúčenie postupu správnych orgánov, ktorým neboli priamo dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zo súdneho prieskumu súvisí s tým, že bez priamej spojitosti by došlo k neprimeranému rozšíreniu možnosti napádať postupy správnych orgánov v správnom súdnictve.

... Správne súdnictvo je založené na princípe generálnej klauzuly, s výnimkou tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Rozsah právomocí pri preskúvaní správnych rozhodnutí je teda obmedzený negatívnou enumeráciou rozhodnutí, ktoré správne súdy nepreskúmvajú. Rozhodnutia, ktoré správne súdy nepreskúmvajú, sú vymedzené v ustanovení § 7 SSP. Predmetné ustanovenie v písmene a) až h) obsahuje taxatívny výpočet konkrétnych druhov rozhodnutí, ktoré sú vylúčené zo súdneho prieskumu.

... Kasačný súd konštatuje, že v prejednávanej veci sa jedná o konanie podľa druhej časti zákona o pomoci a podpore, keďže predmetom preskúmvanej veci je eventuálne vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov v sume celkom 30 666,97 eura s poukazom na porušenie podmienok Zmluvy o NFP, ktoré mali byť zistené opätovnou administratívnou kontrolou verejného obstarávateľa.

... Najvyšší súd dáva v prvom rade do pozornosti citované ustanovenie § 14 ods. 18 zákona o pomoci a podpore, z ktorého jednoznačne vyplýva, že rozhodnutia vydané v konaní podľa druhej časti tohto zákona nie sú preskúmateľné súdom. Predmetné ustanovenie ešte podporne odkazuje na ustanovenie § 7 písm. h) SSP. Kasačný súd ďalej uvádza nasledovné:

... Najvyšší súd sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, a teda, že Správa a Žiadosť ako také nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, pretože sami o sebe nepredstavujú zásah do práva a právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na opakované vyjadrenia žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade o predčasnom podaní žaloby v čase vypracovania a odoslania Správy a Žiadosti, pretože ku dňu podania žaloby neexistuje právoplatné správne rozhodnutie o vrátení finančných prostriedkov podľa § 27a ods. 5 zákona o pomoci a podpore. Povinnosť žalobcu vrátiť finančné prostriedky vznikne až na základe takého právoplatného rozhodnutia, ktoré už bude spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv sťažovateľa, a až vtedy bude preskúmateľné v rámci správneho súdnictva.

... Vychádzajúc z predmetných citovaných ustanovení má kasačný súd za to, že predmetnú Správu a Žiadosť je možné považovať za podkladové rozhodnutie, ktoré má predbežnú povahu vzhľadom na postup upravený v § 27a zákona o pomoci a podpore.

... Kasačný súd zdôrazňuje, že v prípade, ak na základe podanej žiadosti žalobca nevráti poskytnuté finančné prostriedky, následne žalovaný v 1. rade v zmysle zákona začne správne konanie, výsledkom ktorého bude rozhodnutie o uložení povinnosti vrátiť finančné prostriedky, ktoré bude po vyčerpaní opravného prostriedku v zmysle zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) podliehať súdnemu prieskumu správnym súdom, a ktoré bude aj materiálne vykonateľné. Rovnako vo vzťahu k prípadnej povinnosti vrátiť jeden a pol násobok sumy uvedenej vo výzve, ktorú môže uložiť iba žalovaný v 1. rade vydaním rozhodnutia, a až toto rozhodnutie môže byť následne preskúvané, či nezasiahlo

do práv sťažovateľky. Uvedený záver je podporený aj novšou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 1Sžf/87/2015 zo 14. februára 2017, sp. zn. 1Sžf/95/2015 zo 14. februára 2017, sp. zn. 4Sžf/56/2015 z 8. júna 2016).»

12. Najvyšší súd sa stotožnil s už uvedeným záverom, že na prvom mieste sa musí správny súd vysporiadať s otázkou svojej právomoci, a to najmä s prihliadnutím na § 7 SSP, keďže ako už konštatovali aj iné senáty najvyššieho súdu, nie je možné si osvojiť záver, že právo žalobcu na poskytnutie prostriedkov z fondov Európskej únie patrí k základným právam a slobodám v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy.

Podľa § 98 ods. 1 písm. g) v spojení s § 7 písm. b) a e) SSP správny súd uznesením žalobu odmietne, ak je neprípustná.

Najvyšší súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že aplikácia § 14 ods. 18 zákona o pomoci priamo zakladá postup podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP.

13. Najvyšší súd uviedol: *«Je nepochybné, že v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 528/2008 Z. z. sa... podpora poskytuje na základe súkromnoprávneho vzťahu, ktorý vychádza zo zmluvy uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Ďalej však... žalovaný vystupuje v pozícii orgánu verejnej správy, t. j. ako riadiaci orgán, ktorý zverené finančné zdroje spravuje s dohľadovým vrchnostenským oprávnením, ktoré mu vyplýva najmä z ustanovení § 24b a nasl. zák. č. 528/2008 Z. z. (výkon dohľadu nad plnením podmienok poskytnutia pomoci a podpory, súlad platby a súvisiacej dokumentácie so záväznými predpismi, či hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a účelnosť použitia pomoci a podpory), resp. § 26 zák. č. 528/2008 Z. z. (výkon ochrany finančných záujmov vrátane zistenia nezrovnalostí).*

Pokiaľ v rámci výkonu svojich oprávnení žalovaný z pozície riadiaceho orgánu zistí existenciu nezrovnalosti, je povinný túto skutočnosť oznámiť žalobcovi ako prijímateľovi (vid' § 26 ods. 3 zák. č. 528/2008 Z. z.) prostredníctvom tzv. Správy o zistenej nezrovnalosti. Zákon oprávňuje žalovaného, v prípade tvrdeného porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, aby v tomto štádiu výkonu dohľadových oprávnení mohol žalobcu popri oznámení o zistenej nezrovnalosti vyzvať na vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky (§ 27a ods. 1 zák. č. 528/2008 Z. z.), resp. pozastaviť,

zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre projekt alebo jeho časť (§ 7 ods. 6 zák. č. 528/2008 Z. z.). Zákonodarcom použité oprávnenie „možnosť vyzvať“ je nutné vykladať s prihliadnutím na absenciu vykonať autoritatívny výklad ustanovení zák. č. 25/2006 Z. z. (zákon o verejnom obstarávaní, pozn.) žalovaným v tom zmysle, že ide o uplatnenie notifikačného (oznamovacieho) oprávnenia orgánu verejnej správy v rámci výkonu dohľadových oprávnení, avšak v žiadnom prípade nejde o výkon vrchnostenskej rozhodovacej právomoci ako sa domnieva žalobca...

Celé štádium výkonu dohľadových oprávnení žalovaného ako riadiaceho orgánu sa ukončuje v okamihu, keď nedôjde zo strany prijímateľa (žalobcu) k vráteniu príspevku na základe výzvy podľa § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. V prípade nevrátenia príspevku na základe výzvy - žiadosti môže žalovaný podať podnet na správne konanie orgánu príslušnému podľa zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní účinného od 18.04.2016. Až zistené porušenia pravidiel vo verejnom obstarávaní prijímateľom zo strany príslušného orgánu (Úrad pre verejné obstarávanie) je podnetom na vydanie rozhodnutia podľa § 27a ods. 5 zákona č. 528/2008 Z. z. správnym orgánom v správnom konaní, ak dovedy nie je príspevok prijímateľom uhradený na základe predchádzajúcej výzvy. Z uvedeného vyplýva, že v štádiu zaslania Správy o zistenej nezrovnalosti a Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov nedochádza bez ďalšieho k uloženiu povinnosti žalobcovi ani k reálnemu navýšeniu časti prijatého príspevku na 1 a pol násobok prijatej sumy tak, ako to tvrdí žalobca, pretože k navýšeniu dochádza až po zistení porušenia pravidiel verejného obstarávania príslušným orgánom podľa osobitného predpisu (zákon č. 25/2006 Z. z.), na základe následne vydaného rozhodnutia v správnom konaní, ak pred tým nebola príslušná suma určená vo výzve riadiaceho orgánu uhradená. Až po splnení uvedených podmienok vzniká žalovanému právomoc rozhodnúť o vrátení 1 a pol násobku sumy uvedenej v pôvodnej výzve, ktorá je však zákonom limitovaná 100 % výškou poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

Pretože na úkony orgánu verejnej správy pri výkone dohľadových vrchnostenských oprávnení (kontrola, dohľad či dozor) a na ich hmotne zachytené výsledky (protokoly, záznamy či zápisnice) sa v správnom súdnom nazerá najmä ako na individuálne správne úkony s charakterom predbežnej povahy, najvyšší súd musel vyhodnotiť napadnutý úradný

list ako správny akt, ktorý nie je možné v zmysle § 7 S. s. p. podrobiť súdnej právomoci v správnom súdnictve.

... pri vydávaní napadnutého úradného listu vo forme Výzvy na vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých podľa zák. č. 528/2008 Z. z. nemohol žalovaný uplatniť svoju rozhodovaciu právomoc... išlo o individuálny správny akt, u ktorého absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci, t. j. slovami žalovaného, ide o výzvu na „dobrovoľné“ plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (t. j. iba tvrdených) skutočností.»

14. Podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP „správny súd uznesením odmietne žalobu, ak je neprípustná“.

Podľa § 461 SSP „kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná“.

Vychádzajúc z uvedených právnych argumentov, najvyšší súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo vydané v súlade so zákonom a v zmysle § 461 SSP je potrebné kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

15. Najvyšší súd napokon vo svojom napadnutom uznesení uviedol: *„Vzhľadom na okolnosť, že kasačný súd už rozhodol o kasačnej sťažnosti podanej proti rozhodnutiu krajského súdu, z ktorého nemohla z dôvodov uvedených vyššie (nevymáhateľnosť správnych aktov) vzniknúť žalobcovi závažná ujma, nebol dôvod na samostatné rozhodnutie o priznaní jej odkladného účinku podľa § 447 ods. 1 S. s. p.*

... O trovách súdneho konania rozhodol najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 170 písm. a) v spojení s § 467 ods. 1 S. s. p. tak, že neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal a žalovaní nemajú zo zákona právo na ich náhradu.“

16. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *„skutkové a právne závery všeobecných súdov v prejednávanej veci musia byť podrobené kontrole zo strany Ústavného súdu SR, keďže nimi vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené a arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).*

... Výklad právnych noriem zaujatý všeobecnými súdmi zásadne popiera ich význam a účel, čím dochádza k porušeniu princípu právnej istoty, práva na spravodlivý proces a práva na prístup k súdu zaručených čl. 46 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

17. Sťažovateľ poukazuje na znenie zákona o pomoci (v znení účinnom v čase vydania správnych aktov) a uvádza: „v zmysle § 27a ods. 3 zák. č. 528/2008 Z. z. ak bolo na základe podnetu riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 2 zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, riadiaci orgán (ex off) rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo výzve podľa odseku 1, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky, ak a) bola právoplatným rozhodnutím uložená pokuta za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, alebo b) bolo zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a za ktoré sa neukladá pokuta podľa písmena a).

Obdobne podľa § 27a ods. 5 zák. č. 528/2008 Z. z. o pomoci... platí, že ak prijímateľ nevráti poskytnutý príspevok alebo jeho časť na základe výzvy riadiaceho orgánu podľa odseku 4 vydanéj v nadväznosti na zistenia porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole Úradu verejného obstarávania, ktoré mali alebo mohli mať vplyv na výsledok verejného obstarávania, riadiaci orgán (ex off) rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo výzve podľa odseku 4, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.“

18. Sťažovateľ ďalej uvádza: «... Správa o zistenej nezrovnalosti, ako aj Žiadosť o vrátenie sú správne akty, ktoré môžu mať s poukazom na § 27a zákona o pomoci a podpore priamy vplyv na práva a povinnosti sťažovateľa, keďže ako sám kasačný súd uvádza, práve tieto akty sú „podkladovými rozhodnutiami“... sťažovateľ ako prijímateľ... bol v zmysle tohto zákona riadiacim orgánom vyzvaný na vrátenie časti poskytnutého príspevku na predmet zákazky. V prípade, ak ho prijímateľ, t.j. sťažovateľ nevráti..., riadiaci orgán rozhodne o vrátení až jeden a pol násobku sumy uvedenej v spomenutej žiadosti. Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ako aj Správa o zistenej nezrovnalosti..., sú preto nepochybne individuálnymi správными aktmi - rozhodnutiami, resp. opatreniami,

ktoré sa bezprostredne dotýkajú a zasahujú do práv a právom chránených záujmov sťažovateľa, na ich základe môže byť sťažovateľ ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch.

... je nevyhnutné zaujatie stanoviska Ústavného súdu k možnosti súdneho prieskumu správ o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov a ústavne konformného výkladu dotknutých ustanovení zák. č. 528/2008 Z. z.»

19. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžfk/66/2017 z 18.04.2018 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/67/2017-173, 6S/93/2017, 6S/94/2014 zo dňa 13.07.2017 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžfk/66/2017 z 18.04.2018 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/67/2017-173, 6S/93/2017, 6S/94/2014 zo dňa 13.07.2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5.000 EUR, ktoré sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 390,50 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

20. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu aj odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj napadnutého uznesenia krajského súdu, a to až do právoplatného skončenia prejednávania sťažnosti na ústavnom súde.

II.

21. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

24. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

25. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

26. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

27. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

28. Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

29. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

30. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

K namietanému porušeniu označených základných práv a práv zaručených medzinárodnými zmluvami napadnutým uznesením krajského súdu

31. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť,

ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017).

32. Podstata a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

33. Napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo jeho doručením účastníkom konania právoplatnosť (§ 151 ods. 2 SSP), pretože správne súdnictvo je po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku budované na báze jednoinštančnosti. Proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve už preto zásadne nie je odvolanie ako riadny opravný prostriedok prípustné.

34. Aj keď napadnuté uznesenie krajského súdu nie je rozhodnutím vo veci samej [§ 147 ods. 1 písm. a) SSP], je proti nemu prípustná kasačná sťažnosť (§ 439 ods. 1 SSP). Kasačnú sťažnosť [vzhľadom na to, že smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (§ 438 ods. 1 SSP)] možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon spôsobom, ktorý Správny súdny poriadok taxatívne vymedzuje v § 440 ods. 1 písm. a) až j).

35. Podstatou sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ako aj napadnutému uzneseniu krajského súdu je podľa tvrdení sťažovateľa odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), keďže krajský súd procesným rozhodnutím podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP sťažovateľovu správnu žalobu odmietol a jej meritórnymi dôvodmi sa nezaoberal. K súdnemu prieskumu správnych aktov tak nedošlo. Tým malo byť porušené

základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, právo na spravodlivý súdny proces, ako aj základné právo na ochranu vlastníctva.

36. Ústavný súd je toho názoru, že kasačná sťažnosť (hoci smerovala proti právoplatnému uzneseniu krajského súdu) predstavovala pre sťažovateľa účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší súd ako súd kasačný poskytoval ochranu jeho základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta. Keďže najvyšší súd o kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol meritórne, pretože ju podľa § 461 SSP zamietol, je splnená ústavná podmienka pre použitie princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu neumožňuje konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu.

37. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci o nej konať a rozhodnúť.

K namietanému porušeniu označených základných práv a práv zaručených medzinárodnými zmluvami napadnutým uznesením najvyššieho súdu

38. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

39. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

40. Krajský súd procesným odmietnutím sťažovateľovej správnej žaloby odmietol preskúmať napádané správne akty. Najvyšší súd následne v konaní o kasačnej sťažnosti posúdil zákonnosť odmietnutia podanej správnej žaloby a touto ochranou zákonnosti zároveň realizoval ochranu ústavnosti. Ochranou zákonnosti potom najvyšší súd súčasne poskytoval aj ochranu základným (subjektívnym) právam sťažovateľa zaručeným čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny i jeho právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. Na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu preto ústavný súd musí ustáliť, či najvyšší súd ako súd kasačný rozhodol zákonne.

42. Podľa § 7 písm. e) SSP správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

43. Správne súdnictvo je totiž primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými

slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého, a preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prerokovanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná (III. ÚS 502/2015).

44. Posúdenie, či žalobou napádané správne akty zasahujú do subjektívnych práv sťažovateľa, sa musí opierať o pochopenie účelu a podstaty právnej úpravy obsiahnutej v zákone o pomoci, ktorej súčasťou je i úprava právnych vzťahov medzi riadiacim orgánom (ministerstvo), resp. sprostredkovateľským orgánom (Výskumná agentúra) a prijímateľom (sťažovateľ).

45. Podľa § 27a ods. 1 zákona o pomoci ak riadiaci orgán zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, môže vyzvať prijímateľa na vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

46. Podľa § 27a ods. 2 zákona o pomoci ak prijímateľ nevráti príspevok alebo jeho časť na základe výzvy podľa odseku 1, riadiaci orgán oznámi podnet orgánu podľa osobitného predpisu.

47. Podľa § 27a ods. 3 zákona o pomoci ak bolo na základe podnetu podľa odseku 2 zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, riadiaci orgán rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo výzve podľa odseku 1, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky, ak

a) bola právoplatným rozhodnutím uložená pokuta za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, alebo

b) bolo zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a za ktoré sa neukladá pokuta podľa písmena a).

48. Citované právne normy sú zakotvené v § 27a zákona o pomoci, ktorý má nadpis „Postup riadiaceho orgánu pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania“. Dôvodová správa k zákonu č. 57/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení zákona č. 266/2009 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým bolo do zákona o pomoci zavedené ustanovenie § 27a, uvádza, že dotknutými právnymi normami „sa ustanovuje právo riadiaceho orgánu, ak zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, vyzvať prijímateľa, aby vrátil príspevok alebo jeho časť. Riadiaci orgán by pri určení výšky príspevku, ktorý sa má vrátiť, mal zohľadňovať povahu, závažnosť, spôsob a následky porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania. Ak prijímateľ dobrovoľne príspevok alebo jeho časť na základe výzvy nevráti, riadiaci orgán podá podnet Úradu pre verejné obstarávanie, ktorý následne postupuje v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a ak zhodnotí, že k porušeniu pravidiel a postupov verejného obstarávania došlo, uloží pokutu v súlade s § 149 citovaného zákona. Po nadobudnutí právoplatnosti takéhoto rozhodnutia je riadiaci orgán oprávnený vydať rozhodnutie v správnom konaní, ktorým uloží prijímateľovi povinnosť vrátiť príspevok alebo jeho časť... Takéto právoplatné rozhodnutie je exekučným titulom, na základe ktorého je možné začať exekučné konanie na účely vymáhania prostriedkov, ktoré sa majú vrátiť.“.

49. Aj dôvodová správa tak slúži podpore právneho názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého pri žalobou napádaných správnych aktoch „*ide o uplatnenie notifikačného (oznamovacieho) oprávnenia orgánu verejnej správy v rámci výkonu dohľadových oprávnení, avšak v žiadnom prípade nejde o výkon vrchnostenskej rozhodovacej právomoci...*“.

50. Uvedená dôvodová správa zrozumiteľne dokumentuje, že výzva adresovaná prijímateľovi podľa § 27a ods. 1 zákona o pomoci nie je zavŕšením procesu uplatňovania povinnosti prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť poskytnutú na predmet zákazky. Z pohľadu subjektívnej právnej pozície prijímateľa je totiž pasivita po doručení uvedenej výzvy prejavom nesúhlasu s právnym záverom riadiaceho orgánu o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania. Takto potom vzniká medzi riadiacim orgánom a prijímateľom spor, ktorého riešenie spadá do pôsobnosti orgánu verejnej správy na úseku verejného obstarávania, ktorým je Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“). Len táto zložka štátneho mechanizmu je kompetentná autoritatívne posúdiť, či skutočne k porušeniu pravidiel a postupov verejného obstarávania došlo. Až využitie kompetencie úradu s pozitívnym záverom [§ 27a ods. 3 písm. a) a b) zákona o pomoci] zakladá vrchnostenské postavenie riadiaceho orgánu pri ukladaní povinnosti prijímateľovi vrátiť poskytnutý príspevok alebo jeho časť v zvýšenej sume podľa uvodzovacej vety § 27a ods. 3 zákona o pomoci.

51. Najvyšší súd vo svojom napadnutom uznesení výstižne objasnil, že v posudzovanej veci ide medzi riadiacim orgánom a prijímateľom o *„osobitný právny vzťah s prvkami súkromného práva, ako aj práva verejného, t. j. s vložením najmä administratívnych postupov kontroly, auditu, použitia, vymáhania resp. zadržania v zmysle nielen zmluvy o poskytnutí NFP ale aj dotknutej právnej úpravy“*.

52. Ústavný súd sa stotožňuje s postojom najvyššieho súdu, pretože z právnej úpravy obsiahnutej v zákone o pomoci je skutočne zrejmé, že vzťah riadiaceho orgánu a prijímateľa vykazuje primárne súkromnoprávne prvky (zmluva podľa § 15 zákona o pomoci). V právom identifikovaných skutkových situáciách sa však vzťah oboch uvedených subjektov transformuje do podoby verejnoprávnej, a to vzhľadom na pôvod poskytovaných prostriedkov (Európska únia) spätý s nutnosťou chrániť finančné záujmy Európskej únie (§ 1 a § 26 zákona o pomoci). Aplikačnou komplikáciou § 27a zákona o pomoci je skutočnosť, že toto ustanovenie reglementuje prípad nutnosti chrániť finančné záujmy Európskej únie riadiacim orgánom z dôvodu porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, teda z dôvodu porušenia druhovo odlišného verejného záujmu, ktorého

ochrana je v pôsobnosti iného orgánu verejnej správy (úrad). Vrchnostenské postavenie riadiaceho orgánu preto nastúpi až vtedy, keď úrad v rámci realizácie vlastnej kompetencie (tiež) vrchnostensky rozhodne, že k porušeniu pravidiel a postupov verejného obstarávania skutočne došlo (III. ÚS 33/2018).

53. Vychádzajúc z uvedenej právnej úpravy, sa sťažovateľ bude môcť ochrany dovoľávať až proti vrchnostenskému záveru o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania (teda proti rozhodnutiu úradu) a následne aj proti vrchnostenskému záveru riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 3 zákona o pomoci. Aj tento záver dokazuje ústavnú akceptovateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako súdu kasačného, keďže súdna ochrana proti vrchnostenskému záveru o protiprávnom konaní nie je sťažovateľovi odopretá, iba ju musí uplatniť v štádiu na to určenom.

54. Ústavný súd sa stotožnil s argumentáciou najvyššieho súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia, najmä s jeho poukázaním na § 14 ods. 18 zákona o pomoci, podľa ktorého „rozhodnutia vydané v konaní podľa tejto časti zákona nie sú preskúmateľné správnym súdom“, čo je podkladom pre aplikáciu § 98 ods. 1 písm. g) SSP krajským súdom a následné uplatnenie § 461 SSP vo vzťahu ku kasačnej sťažnosti najvyšším súdom.

55. Z uvedených dôvodov ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že potvrdenie procesného odmietnutia sťažovateľovej správnej žaloby najvyšším súdom neznamenalalo v okolnostiach posudzovanej veci odopretie súdnej ochrany, keďže tá sa v správnom súdnictve priznáva len proti takým mocenským aktivitám verejnej správy, ktoré zasahujú do subjektívnych práv adresáta ich výkonu. Navyše, etapovitý charakter uplatňovania povinnosti vrátiť prostriedky poskytnuté na predmet zákazky alebo ich časť poskytuje sťažovateľovi (prijímateľovi) právny priestor pre dovoľávanie sa súdnej ochrany v neskorších štádiách tohto procesu, keď eventuálne dôjde k doručeniu administratívneho rozhodnutia úradu (podľa zákona o verejnom obstarávaní) a nadväzujúceho rozhodnutia riadiaceho orgánu (podľa § 27a ods. 2 zákona o pomoci). Sťažnosť je preto v časti namietajúcej porušenie základných práv sťažovateľa zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva sťažovateľa

podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená.

56. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základných práv procesnej povahy napadnutým uznesením najvyššieho súdu má význam aj pre posúdenie časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietol porušenie práv hmotnej povahy (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) tým istým napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Všeobecný súd totiž zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou proti všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

57. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základných práv (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny) a práva (čl. 6 ods. 1 dohovoru) procesnej povahy napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v tejto časti je preto sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

58. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nemôže viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

59. Ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými relevantnými tvrdeniami a námietkami sťažovateľa. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považuje ústavný súd za ústavne udržateľné a konštatuje, že mu nemožno vyčítať svojvoľnosť či neodôvodnenosť, ktorá by mala za následok jeho arbitrárnosť.

60. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v tejto časti bolo už bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na dočasné opatrenie podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, návrhom na priznanie finančného zadosťučinenia, ako aj návrhom na priznanie nároku na náhradu trov právneho zastúpenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018